

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.420/2012/4.szám

A Kúria a dr. Ollé György ügyvéd (cím1 által képviselt felperes (cím2 felperesnek a dr. Valdman Gábor ügyvéd (cím3 által képviselt alperes (cím4 alperes ellen munkaviszony fennállásának és jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságnál 4.M.801/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.21.407/2011/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős közbenső ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.21.407/2011/6. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 4.M.801/2010/16. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget, amely az áfát is magában foglalja.

Kötelezi a felperest, fizessen meg külön felhívásra a magyar állam javára 149.900 (száznegyvenkilencezer-kilencszáz) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság a 4.M.801/2010/16. számú ítéletében a felperes keresetét, amelyben annak megállapítását kérte, hogy az alperessel munkaviszonyban állt és ennek következtében az alperes indokolás nélküli felmondása jogellenes, elutasította. A felperest

60.000,- Ft perköltség, valamint 56.200,- Ft eljárási illeték, továbbá 990,- Ft állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezte.

Az ítéleti tényállás szerint a felperes az újságban megjelent alperesi hirdetést követően, 2007. augusztus 9-én egyéni vállalkozóként kötött megbízási szerződést az alperessel vagyonvédelmi tevékenység ellátására.

Az újságban megjelent hirdetés szerint az alperes személy- és vagyonvédelmi tevékenység ellátására egyéni vállalkozói engedéllyel rendelkező vagyonőröket keresett, mert a ... Megyei Bírósággal kötött megbízási szerződés értelmében az alperesi társaság látta el a ... Megyei Bíróság ... épületeinek személyi- és vagyonvédelmét.

A felek között megkötött megbízási szerződés 3/b. pontjában foglaltak szerint rögzítésre került, hogy a felperes a tevékenységét a szakmai törvény szerint, a személy- és vagyonvédelemről, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXII. törvény (Szvtv.) alapján nem munkaszerződés keretében, hanem egyéni vállalkozóként teljesíti. Kikötésre került az is, hogy a megbízási a felperes igényei szerint vállalható munkaóra mennyiségben kerül teljesítésre, továbbá, hogy a megbízási szerződést a felek kölcsönösen szabadon mondhatják fel. A szerződés 9. pontja rögzítette, hogy az egyéni megbízott a vagyonvédelmi megbízó előzetes írásos hozzájárulásával jogosult harmadik személy közreműködését is igénybe venni nem fegyveres szolgálat esetén. A szerződés 10. pontja rögzítette, hogy az egyéni megbízott minden hónap 25. napjáig köteles nyilatkozatot adni a vagyonvédelmi megbízónak arról, hogy a következő hónap során mennyi óraszámában kíván vagyonvédelmi feladatokat ellátni a szerződésben megjelöltek szerint. A szerződés 14. pontjában a felek a megbízási díjat óránként 430 forintban határozták meg, amely az áfa összegét nem tartalmazta.

A szerződés aláírását követően a felperes az alperes által legyártatott formaruhát megkapta, amelynek ellenértékét számlával igazoltan az alperes részére megfizette. A felperest előzetes nyilatkozatának megfelelően az alperes rangidős biztonsági őre (tanúl) osztotta be a szolgálat teljesítésére. A rangidős biztonsági őron keresztül tartotta a kapcsolatot a ... Megyei Bíróság, illetőleg a ... Városi Bíróság a biztonsági örökkel. A bírósági vezetők igényeit, elvárásait a rangidős biztonsági őre közvetítette az örök felé.

A megbízási szerződést az alperes 2010. augusztus 10. napján kelt intézkedésével 2010. szeptember 10-i hatállyal – 30 napos felmondási idő figyelembevételével – felmondta, a felmondását nem indokolta.

A felperes a munkaügyi bíróságon előterjesztett keresetében állította, hogy közte és az alperes között létrejött vagyonvédelmi megbízási szerződéstől eltérően ténylegesen munkaviszony keretében látta el a vagyonvédelmi feladatokat. Állította azt is, hogy a cím5 szám alatti

bírószági épületben hétfőtől péntekig 7 órától 16 óráig, ritkán 7 órától 17 óráig látta el munkaköri feladatait közvetlen felettese, tanúl ellenőrzése mellett. A munkáltató a munkavégzéshez szükséges eszközöket (formaruha, rádió) biztosította. Közvetlen felettese a munkavégzését ellenőrizte, ezért a munkaviszonyra jellemző alá- fölérendeltség, és a munkáltató utasítási, ellenőrzési joga érvényesült.

Az alperes ellenkérelmében a felperesi kereset elutasítását az Szvtv. 18. §-ában foglalt rendelkezések alapján kérte. Kifejtette, hogy a szerződő felek akarata egyértelműen megbízási szerződés létesítésére irányult. Az alperes érvelése szerint a munkavégzés alapjául szolgáló szerződések minősítése során figyelembe veendő szempontokról szóló 7001/2005. (MK 170.) FMM-PM együttes irányelvben foglalt, a munkaviszonyt pontosan meghatározó elsődleges és másodlagos minősítő jegyeinek értékelése alapján nem tekinthető a felek között fennállt megbízási jogviszony munkaviszonynak.

A munkaügyi bíróság a felperes keresetét elutasító ítélete indokolásában a felek között létrejött vagyoni védelmi megbízási szerződés értékelése, továbbá tanúvallomások alapján megállapította, hogy a felperes igénye szerint vállalt munkaóra mennyiségben teljesítette a megbízást, amely mellett máshol is végezhetett munkát.

A szolgálatra történő beosztás körében a munkaügyi bíróság azt állapította meg, hogy az alperes rangidős vagyoniőre, tanúl készítette el a beosztást a felperes előző hónapban leadott igénye alapján. Meghatározta azt is, hogy az adott napon a vagyoniőrök melyik szolgálatteljesítési helyen kezdjenek, mert a vagyoniőrök a szolgálatot – a kialakult gyakorlat szerint - egymást egy-két óránként váltva rotációs rendszerben látták el az épületek különböző helyszínein.

Mindebből a munkaügyi bíróság arra következtetett, hogy a felek között fennálló szerződés az együttes irányelvben foglaltaknak megfelelően a munkaviszonynak sem elsődleges, sem másodlagos ismérveit nem meríti ki, ezért a felperes nem munkaszerződés keretei között teljesítette feladatait. Kiemelte, hogy az Szvtv. II. fejezete a munkaviszonyhoz hasonló rendelkezéseket tartalmaz (pihenőidő, keresőképtelen betegség esetére járó szabadság, balesetbiztosítás, kötelező felelősségbiztosítás). Kiemelte, hogy az alperest az Szvtv. kötelezte ezeknek a rendelkezéseknek a szerződésbe iktatására, azonban a munkaviszonyra vonatkozó elsődleges és másodlagos minősítő jegyeinek hiányában a felek között megkötött szerződés munkaszerződésként nem értékelhető.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság a 3.Mf.21.407/2011/6. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy a felperes 2007. augusztus 9. napjától munkaviszonyban állt az alperesnél, és az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát a 2010. augusztus 10. napján kelt, indokolás nélküli felmondásával. Megállapította azt is, hogy a felperes munkaviszonya az alperesnél a közbenső ítélet jogerőre emelkedése napján szűnik meg. Az elmaradt munkabér

és átalány kártérítés iránt előterjesztett kereseti kérelmek tárgyában az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A másodfokú bíróság közbenső ítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, és helyes tényállást állapított meg, azonban a megállapított tényekből okszerűtlenül következtetett arra, hogy a felek között nem munkaviszony, hanem megbízási jogviszony jött létre.

A másodfokú bíróság következtetése szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az alperest a munkavégzés helyére, módjára, idejére is kiterjedő utasítási jog illette meg. Kiemelte, hogy felperes a munkáját a ténylegesen közvetlen munkahelyi felettesének, vezetőjének jogkörében eljáró tanúl által elkészített szolgálatbeosztás alapján, havi beosztás szerint végezte. tanúl nemcsak a munkavégzés helyét és időpontját, hanem azt is meghatározta, hogy a felperesnek mikor, milyen feladatokat és hol kellett ellátnia.

A szolgálati beosztás körében a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes munkáját ténylegesen az egyes munkafolyamatokra is kiterjedő utasítások alapján végezte, nem az általa megjelölt előzetesen egyeztetett óraszámokban, hanem az alperes által meghatározottaknak megfelelően. A másodfokú bíróság közbenső ítéletének indokolása szerint a helyettesítés körében a felperes kizárólag arról állapodhatott meg az ugyanebben a jogviszonyban foglalkoztatott többi vagyonőrrel, hogy a beosztásukat időnként elcserélték, azonban ehhez is tanúl előzetes hozzájárulására volt szükség. Megállapította a másodfokú bíróság azt is, hogy az alperes olyan feladatok ellátását is rábízta időnként a felperesre, amelyek nem tartoztak a vagyonőrök feladatkörébe (telefonközpontos helyettesítése).

A másodfokú bíróság következtetése szerint a felperes szolgálati vezénylés alapján, az alperes által meghatározott helyen és időben, a munkavégzés módjára is kiterjedő utasítás, ellenőrzés mellett, óradíj ellenében rendszeresen végezte munkáját, amely a munkaviszonyra jellemző alá- fölérendeltségnek felelt meg eltérően a polgári jogi jogviszony keretében végzett, önállóan szervezett munkától. A másodfokú bíróság közbenső ítéletének indokolása szerint ezért a felperes jogviszonya – függetlenül annak elnevezésétől – nem minősíthető megbízási jogviszonynak (Mfv.I.10.457/2005/1., Mfv.I.11.079/2009/3., Mfv.II.10.559/2006/3., Mfv.II.10.615/2006/3.).

A felperesi munkaviszonyra tekintettel az Mt. 89. § (2) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét az alperes a jogerős közbenső ítéletben foglaltak szerint megszegte, ezért felmondása jogellenes.

A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és a munkaügyi bíróság ítéletének helybenhagyása iránt.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében cáfolta, hogy a jogerős közbenső ítéletben megállapított utasításadási jog illette volna meg az alperest a felperesi munkavégzés helyére, módjára és idejére vonatkozóan. Kiemelte, hogy a szolgálat teljesítésének helye adott volt, a szolgálat teljesítésének módjára vonatkozóan azonban a felperesnek az alperes nem adott utasítást. Állította, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás során meghallgatott tanúk egyike sem tudott olyan utasításról beszámolni, amely tanúltól származott volna. A szolgálatbeosztás vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem indokolásában az alperes vitatta azt a közbenső ítéletbeli megállapítást is, hogy a felperes az alperes által meghatározott óraszámban teljesítette volna a feladatait. Az utasításadási joggal kapcsolatban kifejtette, hogy azzal a felperessel, mint egyéni megbízottal szemben kizárólag az Sztvt. rendelkezései szerinti mértékben élt. Cáfolta azt is, hogy tanúlnak a többi vagyonörhöz képest többletjogosultsága lett volna. Állította, hogy az Sztvt. speciális, a munkajogra is jellemző rendelkezései a felek közötti - az akaratuknak megfelelően megkötött - megbízási jogviszonyt munkaviszonnyá nem teszik.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a közbenső ítélet hatályában történő fenntartását és az alperes perköltségekben marasztalását kérte. Kiemelte, hogy a felülvizsgálati kérelemmel támadott közbenső ítélet tekintetében jogszabálysértés nem állapítható meg. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokkal összhangban helytállóan mérlegelte a munkaviszonyra jellemző elsődleges és másodlagos minősítő körülményeket, és az irányadó bírósági gyakorlatra is figyelemmel megalapozott döntést hozott a munkaviszony fennállása tárgyában.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet – a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján – tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében – tartalmában – a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértését állította, kifogásolva, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte.

A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.

A Kúria töretlen gyakorlata értelmében a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése

okszerűtlen, vagy iratellenes volt. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés. Az erre alapított felülvizsgálati kérelem csak akkor lehet eredményes, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat – azok egybevetése során – nem a maguk összességében értékelte, és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz.

A perben a felperes azt állította, hogy az alperesnél végzett vagyoni tevékenységét munkajogviszony keretei között végezte. Az alperes állítása szerint az Szvtv., a szakmai törvény alapján a felperessel polgárjogi szerződést kötött.

Az Mt. 75/A. §-a alapján a szerződés típusát elnevezésétől függetlenül az eset összes körülményeire - a feleknek a szerződéskötést megelőző tárgyalásaira, a szerződés megkötésekor, illetve a munkavégzés során tett jognyilatkozataikra, a tényleges munkavégzés jellegére, az Mt. 102-104. §-aiban meghatározott jogokra és kötelezettségekre - tekintettel kell megállapítani.

A munkavégzés alapjául szolgáló szerződések minősítése során figyelembe vehető szempontokat rögzítő 7001/2005. (MK 170.) FMM-PM együttes irányelv szerint a jogviszony alapján ellátandó tevékenység jellege és feltételei határozzák meg, hogy az adott munkavégzésre mely jogviszony választható. Amennyiben a tevékenység jellege megengedi, a felek a szerződési szabadság alkotmányos joga alapján élhetnek azzal a jogukkal, hogy a szerződés típusát közös akarattal megválasszák.

A per adatai szerint a felek vagyonvédelmi tevékenység ellátására kötöttek szerződést. A vagyonvédelmi tevékenység ellátására vonatkozóan az Szvtv. II. fejezetének a szabályai lehetővé teszik, hogy a munkát végző személy azt megbízás útján is végezhesse (Szvtv. 18. §). Ebből következően a feleket megillette a jogviszony megválasztásának a joga. A jogviszony megválasztásának a jogával élve a felperes 2007. augusztus 9-én egyéni vállalkozóként megbízási szerződést kötött az alperessel, amelynek jellegét az alperes felmondásáig nem vitatta. Ebből következően – figyelemmel arra is, hogy a feleknek a szerződés megkötésének időpontjában fennálló akarata a jogviszony jellegét meghatározza – az a helytálló következtetés, hogy a felek szerződéses akarata a szerződés megkötésének időpontjában a megbízási szerződés létrehozására irányult. A felek között létrejött szerződés munkaviszony jellegét cáfolja az a körülmény is, hogy az alperes valamennyi vagyoni tevékenységét megbízási szerződést és nem munkaszerződést kötött.

A felek között létrejött szerződés kétségtelenül a munkaviszonyra jellemző fogalmakat (óradíj, munkavégzési hely, munkavégzés időtartama, pihenőidő, keresésképtelen betegség

esetére járó szabadság, balesetbiztosítás, kötelező felelősségbiztosítás) tartalmaz. Ezek a fogalmak mind a munkaviszonynak, mind a Ptk. 474-475. §-a szerinti megbízási szerződésnek a jellemzői lehetnek. A felek között létrejött megbízási szerződésbe ezek a munkajogi jellegű szabályok azonban nem a felek megállapodásának eredményeként kerültek be, hanem az Szvtv. erejénél fogva képezték a megbízási szerződés részét.

A per adatai alapján a Kúria egyetért a felülvizsgálati kérelem azon érvelésével, miszerint az alperes a felperest a munkavégzés helyére, idejére és módjára vonatkozóan nem utasította. A szolgálat teljesítésének a helye a bíróság épületében volt, ezért erre külön utasítás kiadására az alperes részéről nem került sor. A szolgálatteljesítés idejét a bíróságok (... Megyei Bíróság, ... Városi Bíróság) ügyfélfogadási és hivatali ideje meghatározta. A szolgálat teljesítésének a módja a bíróság ügyrendjéhez igazodott. tanú1 tanúvallomása szerint (14. sorszámú jegyzőkönyv 11. oldal utolsó bekezdése) az alperesi ügyvezető és a ... Megyei Bíróság Elnöke között létrejött megállapodásnak megfelelően készült ügyrend tartalmazta a vagyonőrök szolgálati helyét és szolgálati feladatait, amelyről a vagyonőrök tájékoztatást kaptak. A megbízási teljesítésének keretét adott, hogy a bíróság ügyrendje szerint a vagyonőrök a szolgálatot a főbejáratnál, a hátsó kapunál, illetve a folyósón látták el.

A meghallgatott tanúk (tanú2 14. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal 1. bekezdése, tanú3 16. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés, tanú4 10. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldal 1. bekezdése) egybehangzóan nyilatkoztak, hogy a szolgálatot teljesítők egymás között beszéltek meg azt, hogy ki, hol lát el szolgálatot. Valamennyi meghallgatott tanú (tanú2, tanú5, tanú6, tanú1, tanú3) szerint tanú1 rangidős vagyonőr a bíróság vezetőinek igényeit, elvárásait közvetítette a biztonsági őrök felé. A tanúvallomások alapján a másodfokú bíróság iratellenesen következtetett arra, hogy az alperesnek a munkavégzés helyére, a munkavégzés idejére és módjára utasítás adási joga volt.

A szolgálati beosztásra vonatkozóan a per adatai azt támasztották alá, hogy a szolgálati beosztás során valamennyi vagyonőr minden hónapot megelőzően nyilatkozott arról, hogy a következő hónapban mennyi időtartamban kíván szolgálatot teljesíteni. Az alperes által a per irataihoz csatolt kimutatás szerint az egyes vagyonőrök által egy adott hónapban vállalt óraszámoknak a mennyisége eltért egymástól, és a vagyonőröknek arra is volt lehetősége, hogy az egymást követő hónapokban eltérő óraszámban vállaljanak szolgálatot. Mindezek alapján a másodfokú bíróság okszerűtlenül, a tanúvallomásokban foglalt nyilatkozatokkal ellentétesen következtetett arra, hogy az alperes az általa elrendelt szolgálatvezénylés alapján foglalkoztatta a vagyonőröket. Az azonos helyen több vagyonőr által ellátott szolgálatra figyelemmel kétségtelenül szükségzerű volt valamilyen koordináció kialakítása. Ez azonban a feltárt körülményekre tekintettel nem azonos a munkaviszonyban a munkáltató által elrendelt szolgálatvezényléssel.

A másodfokú bíróság által hivatkozott eseti döntések az abban foglalt eltérő tényállásra (akarathiba, a munkáltató a munkaviszonyban és megbízási jogviszonyban állókat ugyanazon feltételekkel foglalkoztatta, a megbízási szerződés megkötését megelőzően a felek között

munkaviszony állt fenn, az Szvtv. hatályba lépése előtti foglalkoztatás) alapítottn a jelen perben nem alkalmazhatóak.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróságnak a tanúvallomások kirívóan okszerűtlen mérlegelésén alapuló okfejtése téves. A jogerős közbenső ítélet a Pp. 206. § (1) bekezdését sérti, ezért a Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte és az érdemben helyes munkaügyi bírósági ítéletet helybenhagyta.

A felperes az alperes másodfokú per- és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése, az együttes másodfokú fellebbezési és a felülvizsgálati eljárás illetékének a megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése és az 50. § (1) bekezdése szerint köteles.

Budapest, 2013. június 13.

Dr.	Zanathy	János	s.k.	a	tanács	elnöke,	Deutschné
dr.	Kupusz	Ildikó	s.k.	előadó	bíró,	Dr.	Patassyné
dr. Dualszky	Katalin	s.k.	bíró				